

**Uunga siunnersuut: Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu
Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr.
xx, xx. Xx 2010-imeersoq**

(Isumaginninnermut Naalakkersuisoq)

pillugu

Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani saqqummiunneqartoq

Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Debora Kleist, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Jane Petersen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Andreas Uldum, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Ruth Heilmann, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Knud Kristiansen, Atassut

Immikkoortut makku isumaliutissiisummi ilaapput:

<u>UPA 2010/121</u>	1
<u>1. Aallarniut</u>	3
<u>1.1 Siunnersuummi taaguutit</u>	3
<u>1.2 Siunnersuummi pingaarnertut anguniarneqartut</u>	3
<u>1.3 Siunnersuutip siullermeerneqarnera</u>	4
<u>1.4 KANUKOKA-mik ataatsimeeqateqarneq</u>	4
<u>2. Siunnersuutip tusarniaassutigineqarnera</u>	4
<u>3. Kommunit innarluutilinnik sullissinerat</u>	5
<u>4. Peqqussutissatut siunnersuummi nr. 18 immikkut sammillugu (Ilaqutariinnermut tunngasuni kisitsisitigut paasissutissat)</u>	6
<u>“Ilaqutariinnermut tunngasut pillugit kisitsisitigut paasissutissat.....</u>	6
<u>5. Peqqussutissatut siunnersuummi nr. 19 immikkut sammillugu (Allannguutissatut siunnersuut)</u>	8
<u>6. Peqqussutissatut siunnersuummi nr. 21 immikkut sammillugu (Pineqaatissinneqarsinnaaneq pillugu aalajangersakkani amigaatit)</u>	9
<u>7. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai</u>	10
<u>7.1 Kommunit pillugit nassuiaammi kaammattuutit</u>	12
<u>8. Nakkutilliineq</u>	12
<u>10. Ataatsimut isumaliutiginnineq</u>	13
<u>11. Inassuteqaat</u>	14

Ilangussat makku isumaliutissiisummi ilaapput:

1. Tusarniaanermi allakkat tusarniaanermilu akissutit.

1. Aallarniut

Inatsisartut ulloq 20. april 2010-mi siullermeerinerisa kingorna Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap siunnersuut sukumiisumik misissorpaa.

Tunniussivissaq qaangiutereersoq siunnersuut UPA2010-mut nalunaarutigineqarpoq. Taamaalilluni Inatsisartut Allattoqarfiannit ulloq 13. april 2010-mi siunnersuut aatsaat tiguneqarpoq. Kingusissukkut nassiunneqarnera pissutigalugu siunnersuut Inatsisartut Inatsisissaannik Nalilersuisarfimmit misissorneqanngilaq, tamannalu peqqussutissatut siunnersuummi takuneqarsinnaasorinarpoq, tak. isumaliutissiimmi kingulliit ilaanniittoq.

1.1 Siunnersuummi taaguutit

Inatsisartut Naalakkersuisullu taaguutaat Namminersorneq pillugu inatsimmi atorunnaarsinneqartut peqqussummi atuuttumi atorneqartut paasineqarpoq. Peqqussut tamarmiusoq tullianik nutarterneqalerpat taaguutinut atuuttunut naapertuuttunngortinneqassasoq ataatsimiititaliamit naatsorsuutigienqarpoq, taamaalilluni maleruaqqusanik aqutsisussat maleruaqqusanillu atuisut taaguutit assigiinngiaarnerannit paatsuungaqqunagit.

1.2 Siunnersuummi pingaarnertut anguniarneqartut

Siunnersuutikkut innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu peqqussut maanna atuuttoq allanngortinniarnearpoq, taamaalilluni innarluutilinnut ikiorsiissuteqarnissaq tamatumunngalu aningaasartuutit akilerneqarnissaat pillugu aalajangiinissamut akisussaaffik kommuninut tunniunneqassalluni. Aammattaaq innarluutilinnik ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit ingerlanneqarneranni aningaasaqarnikkut akisussaaffik tunniunneqassaaq, paaqqinnittarfiilli taakku ingerlanneqarneranut Isumaginninnermut Naalakkersuisoqarfik sulii akisussaasuusaaq. Paaqqinnittarfiit atorneqarneranni ulloq unnuarlu akiusoq kommuninit akilerneqartassaaq.

Suliassaqarfik kommuninit kisimi tamakkiisumillu ingerlanneqalersillugu innarluutilinnut tunngasut kommuninut tamakkiisumik tunniunneqarnerannik siunnersuutip akuersissutigineqarnera kinguneqassanngilaq. Suliassaqarfimmi Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni suleqatigiinneq ingerlaannassaaq. Taamaalillutik Naalakkersuisut suliassaqarfinni arlalinni maleruaqqusanik pingaarnernik sulii aalajangersaasuusapput. Assersuutigalugu najugaqarfinni nakkutigineqarlunilu najugaqarfinni (§ 12, stk. 4) najugaqartussanik tigusisarnermi, aqutsinermi, ingerlatsinermi, aaqqissuussinermi perorsaanikkullu sulinermi tunngaviusumik malittarisassat taamaalillutik Naalakkersuisut aalajangersassavaat. Nutaatut kommunalbestyrelsit pisussaataalissapput kisitsisitigut paasissutissat Naalakkersuisut qinnutigisaasa nassiunnissaannut (§ 25a). Naalakkersuisut kisitsitigut paasissutissanik pissarsiniarnissamut periarfissaq tamanna ingerlaavartumik aaqqisuusaaqsumillu atortassagaat Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit ilimagineqarpoq, taamaalilluni innarluutillit pillugit politikikkut suliniuteqarnermi ilisimasat aalajangersimanerusut tunngavigineqarnerusinnaaqqullugit.

1.3 Siunnersuutip siullermeerneqarnera

Ulloq 20. april 2010-mi Inatsisartut siunnersuummik siullermeerineranni siunnersuummi pingaarnertut siunertarineqartut partiinit tamanit nalinginnaasumik taperserneqarput. Taamaattorli siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassaasa pingaarnerusumik qulaajarneqarnissaat pisariaqartinneqartoq arlalinnit oqaatigineqarpoq. Tamatuma saniatigut kommunit innarluutilinnik sullissineranni piumasaqaatit minnerpaaffissaat peqqussutissatut siunnersuummi erseqqissaatigineqassanersut aammalu aalajangersakkat nutaat 1. juli 2010-mi atuutilereernissaat pivirusorsioruussanersoq tunngavilersorluagaanersorlu isumaliutigineqarpoq.

1.4 KANUKOKA-mik ataatsimeeqateqarneq

Ilaqtariinnermut Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnermini sisamanngornermi ulloq 6. maj 2010 KANUKOKA ataatsimeeqatigaa. Ataatsimiinnermi pingaartumik paasissutissiissutigineqarpoq. Ataatsimiinnermi tusarniaanermi akissutigineqartut kommuniniillu tusarniaanermi akissutigineqartut KANUKOKA-mit itisilerneqarput.

Ataatsimiinnermit atortut isumaliutissiissummut **ilanngussaq 1-titit** ilanngunneqarput.

2. Siunnersuutip tusarniaassutigineqarnera

Siulittaasoqarfiup ilusissatut piumasaqaataani tusarniaanermi akissutit oqaatigineqartut ilanngunnagit siunnersuut Inatsisartunut nassiunneqarpoq. Naak tusarniaaneq tusarniaaffigineqartullu siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini peqqissaarulluinnarlugit eqqaaneqaraluartut tusarniaanermi akissutit nuutinnerannik kiisalu peqqussutissatut siunnersuutip tusarniaassutigineqartup nuutinneranik ataatsimiititaliaq allattoqarfini aqutugalugu pissarsivoq.

Atortussat pissarsiarineqartut tunngavigalugit akissuteqarnissamut ulloq 12. februar 2010 killiliullugu siunnersuut ulloq 8. januar 2010-mi tusarniaassutigalugu nassiunneqartoq ataatsimiititaliap paasivaa. Tusarniaanermi akissuteqarnissamut killiliunneqartup sivisussusia naammaginatutut isigineqarpoq. Aammattaaq tusarniaaffigineqartut naleqqututut isigineqarput.

Tusarniaanermi akissutit tiguneqartut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini naleqquttumik annertussusilimmik oqaaseqarfigineqartutut isigineqarput.

Tusarniaanermi akissutit aallaavigalugit akissuteqarnissamut ulloq 19. marts 2010 killiliullugu siunnersuut ulloq 18. marts 2010-mi tuaviortumik tusarniaassutigeqqinneqarpoq. Taamatut tuaviortumik tusarniaaffigineqartoq kisimi tassaasimagunarpoq Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik, taannalu oqaaseqaateqarsimangilaq. Tuaviortumik tusarniaaqinnermut tunngavigineqartoq peqqussutissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini erseqqinnerusumik paasissutissiissutigineqanngilaq, tamannalu amigaataasutut isigineqartariaqarluni.

Tusarniaanermit atortut pissarsiarineqartut **ilanngussatut 1**-it ut ilanngunneqarput.

3. Kommunit innarluutilinnik sullissinerat

Kommunit innarluutilinnik sullissineranni piumasaqaatit minnerpaaffissaat siunnersuummi erseqqissaatigineqassanersut siunnersuutip siullermeerneqarnerani isumaliutigineqarput. Piumasaqaatit taamaattut peqqussummi manna tikillugu erseqqissaatigineqanngillat.

Innarluutilinnik sullissinerami piumasaqaatit minnerpaaffissaannik erseqqissaatit peqqussummi matumani ilanngunneqarnissaannik kissaat Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit nangaassutigineqarpoq. Sullissinerami nassuiaatit taamaattut annertoourujussuanngorsinnaapput, tamannalu pissutigalugu piumasaqaatit taamaattut nalunaarutissani ilitsersuutissanilu ilanngunneqarnissaat pitsaanerussalluni, pissutsit taamaatsillugit Inatsisartut inatsisaannit akuerineqartumit taakku allanngortikkuminarnerullutillu iluarsiuminarnerussammata. Tamatuma saniatigut annertoourujussuarmik piumasaqaateqarneq kommunit namminneq aqutsinerannik tatiginninnginnertut ataqqinninnginnertullu isigineqaratarsinnaavoq, tamannalu peqqussutissatut siunnersuummi siunertarineqartunut naapertuunnani. Kiisalu piumasaqaatit taamaattut (maanna sullissinermit annertunerutillugit) aningaasaqarnikkut taarsiivigineqarnissamik KANUKOKA-mit piumasaqaateqartoqarnissaanik kinguneqarnissaat naatsorsuutigineqartariaqarpoq, tamannalu oqartussaaffiit Namminersorlutik Oqartussanit kommuninut nuunneqarnissaanni aningaasaqarnikkut tunngavigineqartunut naapertuutinngilaq.

Taamaattorli oqartussaaffiup tignerata kingorna kommunini aqutsinermut nukissat tunniunneqartut innarluutillit sullinneqarnerisa pitsanngorsarneqarnissaannut kommunit atorniarumaraat Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap taama oqareerluni naatsorsuutigilluinnarpa. Taamaakkaluartoq aningaasat innarluutillit isumagineqarnerannut Namminersorlutik Oqartussat atugassanngortitaasa ilaat kommunimi ingerlatsinikkut suliassaqarfinnut allanut nuunniarnissaat kommunit *toqqarsinnaagaat* naatsorsuutigineqarsinnaavoq. Tamanna assersuutigalugu aningasalersuinikkut pissaaneq killormut saatillugu pinngippat imaluunniit inatsisit allat inatsisitigulluunniit tunngavissat allat naapertorlugit innarluutillit piginnaatitaaffiinik unioqutitsinerunngippat kommunit piginnaatitaaffigaat. Taamaakkaluartoq innarluutilinnik isumaginninnerup tunniunneqarnerani kommunit annertuumik innarluutilinnut sullissinerat pillugu Naalakkersuisut isumaliutaat takorluugaallu pillugit aappassaaneerinnermut akissuteqaamminni Naalakkersuisut nassuiaateqaqqullugit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit **qinnuigineqassapput**.

Tamatumunnga taarsiullugu periarfissaasinnaasoq alla ataatsimiititaliamit tikkuarneqassaaq, tassalu Naalagaaffiit Peqaatigiit innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaannut Kalaallit Nunaata piaartumik ilanngunnissaa. Naalagaaffinni Peqatigiinni nunat ilaasortaasut 192-it peqatigalugit isumaqatigiissut Danmarkimit atsiorneqarpoq aammalu isumaqatigiissutip atuutsinneqalernerani tunngavissat kingunerisassallu danskit Velfærdsministeriaqarfia

maanna misissorpai. Isumaqatigiissut atuutsinneqalerpat inuit piginnaanikillimasut immikkoortinneqannginnissaasa qulakkeerneqarnissaanut aammalu isumaqatigiissummi piginnaatitaaffiit piumasaqaataasut atuutsinnissaannut Danmark pisussaaffeqalissaaq. Kalaallit Nunaata isumaqatigiissummi peqataalernissaa kissaatigineqarnerseq imaluunniit isumaqatigiissummi aalajangersakkanik piumasaqaateqalersaartoqarnerseq pillugu qulaajaanissaq siunertaralugu Naalakkersuisunut saaffiginnittoqarsimasoq Velfærdsministeriaqarfiup nittartagaani allassimavoq. Tassunga atatillugu Naalakkersuisut isumaliutaat pillugit Naalakkersuisut aappassaaneerinnermut akissuteqaataanni Naalakkersuisut nassuiaateqaqqullugit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit **qinnuigineqassapput.**

Innarluutilinnik isumaginninnerup kommuninut tunniunneqarnerani tamanna innarluutillit atugaannut qanoq kinguneqassanersoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq maannangaaq imminut aperisariaqarpoq. Tamatuma kingunerisaanik innarluutillit atugaat ukiut pingasut-tallimat aggersut iluanni qanoq ineriartornissaat pillugu ilimagisanik ilisimasanillu Naalakkersuisut qanoq pissarsiniarnersut aappassaanerinnissamut nassuiaateqaqqullugit Naalakkersuisut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit qinnuigineqarput.

Siunnersuutip matuma sunniutai pillugit nassuiaammik naliliissummillu kingusinnerpaamik ukiut tallimat qaangiuppata Naalakkersuisut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamut nassiusseqqullugit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit qinnuigineqassapput.

KANUKOKA-miit oqariartuutigineqartut tunniussinnermilu innarluutilinnut atugassarititaasut ajornerulinnginnissaat siunertarinearqartoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Kommunit suleqatigalugit innalluutilinnik isumaginninnermi piginnaasat nukittorsarneqarnissaat siunertaralugu soorunami kommunit aqqissuutissavaat. Aammalu innarluutilinnut isumaginninnerup qaffassarnissaanut qanoq aqqissuussisoqarsinnaanera kommunit misissuinissaat ilimagineqarsinnaavoq. Tassunga atatillugu ilaatigut *ilaqutariissinnaatitaanerup* aalanguisimaneqarnissaa nunat tamalaat isumaqatigiissutaannut akuerisaasunut akerliunngippat aningaasatigut sipaarniarqoqassanngitsoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap erseqissaatigissavaa.

4. Peqqussutissatut siunnersuummi nr. 18 immikkut sammillugu (Ilaqutariinnermut tunngasuni kisitsisitigut paasissutissat)

Ilaqutariinnermut tunngasuni kisitsisitigut paasissutissaatit pitsanngorsarlugit suliniuteqartoqarnissaanik Naalakkersuisut Inatsisartut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaannit ukiuni arlalinni kaammattorneqartartut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit ilisimaneqarpoq. Tassunga atatillugu 2007-imi aningaasanut inatsissatut siunnersuutip aappassaaneerneqarnissaanut isumaliutissiissummini Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq ima allattoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq (Immikkoortut ilaat **ersarissumik** nalunaarneqarput):

*“Ilaqutariinnermut tunngasut pillugit kisitsisitigut paasissutissat
Ilaatigut konto pingaarneq 30.10.32, Meeqqanut tapiissutinut tunngasoq, konto pingaarneq 30.12.08,
Utoqqalinerimi pensionisiantut tunngasoq, aammalu konto pingaarneq 30.12.09, Siusinaartumik
pensionisiantut tunngasoq, pillugit 2004-mili isumaliutissiissutaasartuni Aningaasaqarnermut*

*Ataatsimiititaliap ingerlaavartumik kaammattuuteqarfigisarsimavai. **Immikkoortuni taakkunani kisitsisitigut paasissutissat pitsanngorsarneqarnissaat ataatsimiititaliap nalinginnaasumik kaammattuutigisarsimavaa.** Tamatumani ilaatigut tunngaviulluni aningaasanik pissarsisartut amerlassusiat il.il. pillugit paasissutissanik pisariaqartunik Naalakkersuisut ataatsimiititaliamut Inatsisartunullu tunniussisinnaasarsimanninnerat. Paasissutissat kommuninit, paasissutissanik tunniussinissamik Naalakkersuisut qinnuiginninnerannut qisuariaateqartarsimanningsunit taamaallaat pigineqarnerat Naalakkersuisut nalinginnaasumik oqaatigisarpaat. Taamaalluni Naalakkersuisut immikkoortunut taakkununga missingersuusiortarnerat annikitsuarsuarunik tunngavissaqarluni pisarsimasoq qulaarneqarpoq. Ajornartorsiut taanna ilaqutariinnermut tunngasut ataanni kontonut pingaarnernut arlalinnut aamma atuuppoq.*

*Ilaqutariinnermut tunngasuni ilisimasat taama killeqartiginerat Inatsisartunit attanneqaannarsinnaanngitsaq ukiuni siuliinisulli Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Tamatuma saniatigut immikkoortumi kisitsisitigut paasissutissat minnerpaaffittut piumasaqaatinut eqquutsisitsinnaannginnerannut kommunit Ilaqutariinnermulluunniit Pisortaqaarfik akisussaasuunersoq apeqqutaanngitsaq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. **Naalakkersuisut sassartertariaqput pisariaqarpallu paasissutissat pisariaqartut ingerlaavartumik tunniussuunneqartarnissaannik qulakkeerinninnissamut malittarisassatigut tunngavissamik pilertortumik pilersitsillutik.** Paasissutissanik katersinissaq suliaqarnissarlu siunertaralugu sulisut ilinniakkatigut pisariaqartumik piginnaanillit pigineqanngippata immikkut ilisimasalinnik avataaneersunik, assersuutigalugu Naatsorsueqqissaartarfimmik Naalakkersuisoqarfik suleqateqarniartariaqarpoq.*

***Kommuninik iluarsaaqqinneq ingerlanneqarsimalerpat immikkoortumi kisitsisitigut paasissutissanik ilisimasat pitsanngoriarnissaat neriutiginartoq 2007-imi aningaasanut inatsisissatut siunnersuummut tunngatillugu ataatsimiititaliap apeqqutaanut atatillugu Naalakkersuisut paasissutissiissutigaaat.** Taama oqarneq Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamit tatigineqarsinnaasut tatigisarialittulluunniit isigineqarsinnaanngilaq. Ilaqutariinnermut tunngasuni piviusorsioortumik pilersaarusiorneq missingersuusiortarnerlu paasissutissanik eqqornerusunik peqanngikkaanni ajornartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Paasissutissat taakku kommuninik iluarsaaqqinnerup kingorna – immaqa – pissarsiarineqarsinnaanerat ataatsimiititaliamit akuersaarneqarsinnaanngilaq.*

***Taamaattumillu ilaqutariinnermut tunngasuni tamani kisitsisitigut paasissutissanik pissarsisinnaanissamut tunngavissap pisariaqartup Naalakkersuisunit qulakkeerneqarnissaa ataatsimiititaliamit aammaarluni sakkortuumik kaammattuutigineqassaaq.** Sulinerup tamatuma annertuumik siuariarfusimanerata inernerinut uppersarsaatit 2008-mi aningaasanut inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinermut atatillugu Naalakkersuisunit kingusinnerpaamik saqqummiunneqarnissaat ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq.”*

Siuliani oqaatigineqartunut atatillugu Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaasarsimasut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq ukiut ingerlanerini isumaqatigilluinnartarsimavaat, tamannalu tunngavigalugu 2006-imi neriorsuutitoqartik Naalakkersuisut piviusunngortimmassuk kiisalu kisitsisitigut paasissutissanik il.il. Naalakkersuisunit qinnutiginartoqartunik nassitsinissamut kommuninut pisussaaffiliisumik (§ 25a) peqqussutissatut siunnersuummi aalajangersakkamik ilanngussimmata nuannaarutissaasoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Paasissutissanik taamaattunik maannamut amigaaqarneq ukiuni aggersuni siunnersuummi matumani aningaasaqarnikkut tunngavissat qajannarsinerannik kinguneqassanngitsaq ataatsimiititaliamit neriutiginartoq. Tamatuma saniatigut kommunit innarluutilinnik isumaginninnerannut atatillugu Naalakkersuisut nakkutilliinissamik pisussaaffimmum akisussaaffeqarnerat eqqarsaatigalugu aammalu pinaveersaartitsinermi sulianik ataqatigiissaakkanik isumaginninnermi assersuutigalugu

innarluutilinnut tunngasut pillugit kisitsisitigut paasissutissanik tutsuiginartunik Naalakkersuisut peqarnissaat pingaaruteqartoq erseqqissaatigissallugit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq tunngavissaqarsorivoq. Taamaalilluni ilaatigut innarluutilinnut tunngasunut pisortat aningaasaliissutaasa atorneqarnerisa ersarissuunissaannik Inatsisartunit akuttunngitsumik ujartorneqartoq aamma sulissutigineqassaaq. Aamma naggataatigut minnerunngitsumillu suliassaqarfimmi kisitsisitigut paasissutissat tutsuiginartut ilaatigut aqutsinermi missingersuusionermi atortussatut kommunit *namminneq* kissaatigaat. Suliassaqarfimmi kisitsisitigut paasissutissat suliariullugaasut pillugit siunissami ilisimatinneqartarnissani Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa. Aammattaaq tamanna atuuppoq meeqqanut inuusuttunullu tunngasunut, pensionisialinnut tunngasunut il.il. atatillugu, soorlu aamma tamanna Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit ingerlaavartumik piumasarineqartartoq. Matuma kingorna Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq kisitsisitigut paasissutissat tunngaviusut siunissami uparuaanissamut tunngavissiissanngitsut. Aammattaaq tassunga atatillugu IPIS – innarluutillit pillugit ilisimasaqarfik siunnersuisarfillu nutaaq – kisitsisitigut paasissutissanik katersuinermi sularinninnermilu peqataassanersoq pillugu nassuiaammik Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq qinnuteqarpoq.

5. Peqqussutissat siunnersuummi nr. 19 immikkut sammillugu (Allannguutissat siunnersuut)

Peqqussutissat siunnersuummi nr. 19-imut allannguutissat siunnersuummik saqqummiussisoqassagunartoq Naalakkersuisut saqqummiussitikkut ilimasaarutigaat. Peqqussummi § 26, imm. 2-p allanngortinneqarnissaa isumaliutigineqarpoq, taamaalilluni innarluutilinnut paaqqinnittarfinnik sanaartornermut Naalakkersuisut taamaallaat tapiissuteqarsinnaanngorlugit, taakkuli ingerlanneqarnerannut pinnatik.

Suliassaqarfimmut oqartussaaffiup tamarmiusup siunissami kommuninut tunniunneqarnissaa pillugu siunnersuummi siunertarineqartunut allannguutissat siunnersuut taamaattoq tamakkiisumik naapertuuttutut isigineqartariaqarpoq.

Tamatuma saniatigut immikkut aqqissuussinerit assigiinngitsut aqutsinerup annertusineranik, aningaasaqarnerup malinnaavigiunnaarneranik oqartussaaffitsigullu pissutsit ersarikkunnaarnerannik kinguneqaannartussat aqutiginagit ataatsimoortumik tapiissutit aqutigalugit kommunit suliassaasa ingerlanneqarnerannut Naalakkersuisut taamaallaat tapiissuteqartariaqarput.

Taamaattumik allannguutissat siunnersuut taanna sapinngisamik piaartumik saqqummiuteqqullugu Naalakkersuisut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit kaammattorneqassapput.

**6. Peqqussutissat siunnersuummi nr. 21 immikkut sammillugu
(Pineqaatissinneqarsinnaaneq pillugu aalajangersakkani amigaatit)**

Peqqussutissat siunnersuummi nr. 21-mi allassimavoq peqqussummi atuuttumi § 28 atorunnaarsinneqartoq. Nr. 21-mut nassuiaammi allassimavoq aalajangersakkap pisariaqannginnera pissutigalugu atorunnaarsinneqarnissaa kissaatigineqartoq. Tunngavilersuut tamanna naammaginangitsutut isigineqartariaqarpoq.

§ 28-p oqaasertai atuuttut imaapput (Oqaasertat ilaat **ersarissumik** allassimapput):

*“§ 28. Kinaluunniit Inatsisartut peqqussutaata matuma aqunneqarnerani peqataasoq pinerluttulerineri inatsisimmi pisortani atorfeqarnermi suliaqartitaanermiluunniit pinerluuteqarnerit pillugit malittarisassat tunngavigalugit akisussaaitaavoq, **taamatut suliassaqartitaaneq qinigaanikkut pisimagaluarpalluunniit.**”*

Suliassaqarfimmuut inatsimmi allami atuuttumi aalajangersakkat oqaasertaannik inatsisini peqqussutinilu aalajangersakkat aalajangersimasut uteqqiiginnarfiunerat inatsisunik ilusilersuineq tunngavigalugu ataatsimut isigalugu naapertuutsinngitsutut isigineqarpoq. Pisortani atorfeqarnermi suliaqartinneqarnermiluunniit unioqqutitsinerit pillugit aalajangersakkat pinerluttulerineq pillugu inatsimmi nutaami kapitali 11-meereernerat pissutigalugu aalajangersakkap siuliani issuarneqartup attatiinneqarnissaa Naalackersuisunit naapertuutinngitsutut isigineqarsimassasoq pisumi matumanerpiaq isumaqarnarpoq. Taamaakkaluartoq taama naliliineq kukkunerussaaq, tassami peqqussummi § 28-p maanna oqaasertai pinerluttulerineq pillugu inatsimmi aalajangersakkanit annertunerummata. Tamanna pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 55-imi **ersarissumik** takuneqarsinnaavoq, taanna ima oqaasertaqarluni (Imm. 3 **erseqqissunik** allanneqarpoq):

*“§ 55. Atorfimmini suliassaminik isumaginninngitsutut eqqartuunneqassaaq naalackersuisuni atorfeqartitaalluni suliassaqartitaalluniluunniit atorfimmini suliassarisaminiluunniit pisussaaffigisaminik naammassinnikkumangitsooq ilaginnaasorluunniit, imaluunniit atorfimmini eqqortumik naalakkerneqarnerminut naalakkumangitsooq.
Imm. 2. Taamatuttaaq eqqartuunneqassaaq naalackersuisuni atorfeqartitaalluni suliassaqartitaalluniluunniit atorfimmini suliassarisaminilu naammassisassanik imaluunniit pisusaanerminik atorfimmi suliassaqartitaanermiluunniit nassatarisaanik malinaanissaminut sualuttumik akuttunngitsumillu arlaleriartarluni isumaginninngitsoorarsimasoq imaluunniit peqqissaarussisannngitsoorarsimasoq.
Imm. 3. Imm. 1 amma 2 atuutinngillat tamanut ammasumik qinersinikkut qinikkamut suliassaaitaasunut.”*

Allatut oqaatigalugu § 28-mi aalajangersakkap atorunnaarsinneqarnerata kingunerisaanik qinikkat (kommunalbestyrelsit) peqqussutissat siunnersuutikkut peqqussummik aqutsinissamut pingaarnertut inissinneqartut innarluutillit pillugit peqqussut naapertorlugu suliamik sumiginnaanermut **akisussaatinneqarunnaassapput**. Tassa imaappoq kommunalbestyrelsit peqqussutissat siunnersuummi nr. 13-imi aalajangersakkanik eqquutsitsinngippata pineqaatissinneqarsinnaajunnaassapput, tassalu inuit annertuumik innarluutillit inuunerminni atugaannik kommunalbestyrelsit nakkutilliusaammata. Inatsisitigut inissisimanermut maanna atuuttumut sanilliullugu tamanna allannguutitut pingaaruteqanngitsutut taaneqarsinnaanngilaq. Akerlianik illuatungeriit sanngiitsut (innarluutillit) illuatungeriillu nukittuut (pisortat ingerlatsivii/kommunalbestyrelsi) akornanni nukittussutsit annertuumik nikinnerattut tamanna isigineqarsinnaavoq. Ajornartorsiut tamanna

peqqussutissatut siunnersuummi taaneqanngivimmat **isornartorujussuartut** taaneqartariaqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu § 28 atuuttoq sooq pisariaqanngitsut isigineqarnersoq soorlu peerneqartariaqarnersoq, tassunga ilanngullugu suliassaqaarfimmi kommunit akisussaaffeqarnerannut suna inatsisitigut atuutissanersooq pillugu aappassaaneerinissamut tunngavilersuutaasumik itisiliissutaasumillu nassuiaateqaqqullugit Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit **kaammattorneqarput**.

7. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Innarluutilinnut tunngasuni aningaasaqarnikkut akisussaaffiup kommuninut nuunnqearnissaanut aningaasanut inatsimmi sillimmatitut kontoni aningaasanik immikkoortitsisoqanngilaq.

Aamma 2010-mi kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit pillugit Naalakkersuisut KANUKOKA-llu akornanni isumaqatigiisummi tunniussineq eqqaaneqanngilaq.

Peqqussutissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini taamaallaat oqaatigineqarpoq innarluutilinnut tunngasut tunniunneqarnerinut atatillugu kommunit aningaasartuutiminnut taarsiivigineqassat. 2010-mi aningaasanut inatsisip ilaani erseqqinnerusumik taaneqanngitsumi kontomi pingaarnermi 30.13.03-mi, *Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu innarluutilinnik isumaginninneq kiisalu kommuninut misiligummik nuussineq* aammalu kontomi pingaarnermi 30.13.41-mi, *Innarluutilinnut angerlarsimaffiit* aningaasaliissutit ilanngunneqartut erseqqinnerusumik isumaqatigiinniarnep kingorna kommuninut nuunneqartussaasut innersuussutigineqarpoq.

Tamanna Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit ima paasineqartariaqarpoq siunnersuutip aatsaat akuerineqareernerata kingorna aningaasat annertussusissaviat pillugu KANUKOKA-p Naalakkersuisullu akornanni inaarutaasumik isumaqatigiittoqarnissaa naatsorsuutigineqartoq. Tamanna naammaginangilluinnartut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit isumaqarfigineqarpoq, tassami siunnersuutip saqqummiunneqannginnerani apeqqu tamanna pitsaanerusumik qulaajarneqarsimassagaluarimat. Taamaattorli taama isumaqatigiinniarnissamut pingaarnertut tunngavissanik Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq tikkuussereersimasooq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit ilisimaneqarpoq. Tamanna taamaalilluni 2010-mi aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip aappassaaneerneqarnissaanut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaani allassimavoq, tamassumani ilaatigut makku oqaatigineqarlutik (Oqaasertat ilaat **erseqqissumik** allassimapput):

” 2.5 *Kommunik iluarsaaqqinneq kommunillu aningaasaqarnerat*

....

Taamaattumik suliassanik nutaanik kommuninut nuussisoqarsimatinnagu aningaasat kommuninut nuunneqartartut maannatut annertussuseqarnissaat aalajangiusimaqqullugu Naalakkersuisut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput.”

Allatut oqaatigalugu annertunerpaamik aningaasaliissutit kontoni pingaarnerni taaneqartut maanna amerlassusiisa amerlaqataannik nuussisoqarsinnaasooq Aningaasaqarnermut

Ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit aalajangersarneqarpoq. Tamatuma kingorna aningaasaqarnikkut tunngavissat iluini innarluutilinnut iluaqutaasumik ullumikkornit pitsaanerusumik aningaasaqarnikkut aqutsilluarnerusinnaanerlutik kommunit namminneq takutissavaat. Aningaasanut inatsimmi kontot pingaernerit siuliani taaneqartut aqutugalugit piffissami (utaqqiisaagallartumi) kommunit toqqaannartumik aningaasartuuteqartillugit Naalakkersusiut oqartussaaffimminnik aningaasartuuteqartitsisinnaanngimmata Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap uparuassallugu tunngavissaqarsoraa. Tamanna Missingersuusiordermut inatsimmut naapertuutissanngilaq, pingaartumik §§ 3 aamma 5, imm. 2-mi aalajangersakkat eqqarsaatigalugit.

Tamatuma saniatigut Kommunit akunnerminni akiliiffigeqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 2-mi, 12. juni 1995-imeersumi kapitali 6, matumani pingaartumik § 15 Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit eqqumaffigeqquneqarpoq. Aalajangersagaq ima oqaasertaqarpoq:

”§ 15. Annertuumik innarluutilinnut ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat tunngavigalugu ikiorsiissutigineqartut kommunip najugarivitap inassuteqarneratigut Isumaginninnermut Pisortaqarfimmit tunniunneqassapput.

Imm. 2. Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat tunngavigalugu ikiorsiissutigineqartunut aningaasartuutit landskarsip inaarutaasumik aningaasartuutigisassavai.”

Inatsisip nutaap inatsimmut pisoqqamut sanilliullugu salliutinneqarnissaanik tunngavissaatinneqartoq aallaavigalugu aalajangersagaq siuliani taaneqartoq peqqussutissatut siunnersuutikkut matumani pineqartukkut atorunnaarsinniarneqartutut *isigineqarsinnaavoq*. Aamma kommunit akunnerminni akiliiffigeqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaanni kapitali 6-imut nassuiaatinut tamanna naapertuuppoq, tassani allassimalluni innarluutillit pillugit peqqussummi oqartussaaffit akiliisarnermilu pissutsit pillugit aalajangersakkat aalajangersakkakkut siuliani issuarneqartukkut taamaallaat erseqqqissaatigineqartut aammalu innarluutillit pillugit peqqussummi pissutsit taakku pillugit kingusinnerusukkut allannguutit kommunit akiliinissamut pisussaaffii pillugit peqqussummi maleruaqqusanit salliutinneqassat. Minnerunngitsumillu assortorneqarsinnaanngilaq innarluutilinnut tunngasut kommuninut nuunneqarnissaat siunertaralugu inatsisunik ataatsimortunik Naalakkersuisut saqqummiussisimagaluarpata tamanna naleqqunnerpaasimassagualartoq, taakkunani aalajangersagaq siuliani issuarneqartoq allanngortinneqarluniluunniit atorunnaarsinneqarsimassalluni. Taamaalirotoqarsimanngimmat siunnersuut saqqummiunneqartoq naammagintumik suliarineqarsimanersoq piareersarluarneqarsimanersorluunniit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap isumaliutigisariaqarpaa.

Siunnersuummut saqqummiussisummi innarluutillit pillugit sulianik “marloqiusamik” ingerlatsinermik taagorneqartoq innersuussutigineqarpoq. Siunnersuut akuerineqassappat sulianillu marloqiusamik ingerlatsineq atorunnaassappat Namminersorlutik Oqartussat nukissatigut aningaasaqarnikkut qanoq annertutigisumik sipaaruteqarsinnaanerat pillugu

aappasaaneriinissamat erseqqinnerusumik nassuiaateqaqqullugit Naalakkersuisut qinnuigineqarput.

7.1 Kommunit pillugit nassuiaammi kaammattuutit

Innarluutilinnut tunngasut kommunit nutaanut tunniunneqarnissaat aqqissuuseqqinnermut ataatsimiititaliap nalunaarusiaani 2005-imeersumi kaammattuutigineqarpoq. Suliassap tunniunneqarnera akisussaaffiit ersarinnerusumik agguataarneqarnerannik kinguneqassasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, taamaalilluni sulisussat suliap ingerlanneqarnissaanut atorlularlutik. Nalunaarusiami tassungaluunniit ilanngussani kaammattuutip tunngavigisaa ajorluartumik erseqqinnerusumik allassimangilaq. Kommunit pillugit nassuiaammi (UPA2010/124) UPA2010-mi agguanneqartumi allassimavoq suliassaqarfiup nuunneqartariaqarneranut Naalakkersuisut nutaat tunngaviumik isigalugu isumaqataasut. Tamatumali saniatigut nassuiaammi ersarilluinnartumik ima allassimasoqarpoq:

”Nuussisoqalersinnagu tamakkununga tunngasuni tamani aningaasaqarnek inissillugu isumaqatigiinniutigineqaqqaassaaq.”

Aningaasaqarnerli inissillugu isumaqatigiinniutigineqanngilaq. Ulloq 1. juli 2010 peqqussutip atuutilerfissaatut naatsorsuutigineqartoq nallertinnagu KANUKOKA-p Naalakkersuisullu akornanni isumaqatigiinniarterit suli naammassineqarsimangippata taava qanoq iliortoqassanersoq apeqqutigissallugu pissusissamisoorpoq.

8. Nakkutilliineq

Naalakkersuisut nakkutilliissasut siunnersuummi 1.-imi, § 2, imm. 2-mi oqaatigineqarpoq. Tamatuma saniatigut suliassaqarfimmi Naalakkersuisut nalinginnaasumik nakkutilliisuupput. Nakkutilliineq tamanna qanoq pitsaassuseqarlunilu annertutigissanersoq pillugu siunnersuutip aappassaneerneqarnerani Naalakkersuisunit oqaatigineqassasoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit qinnutigineqarpoq.

Aammattaq tassunga atatillugu najoqqutarisassanik atuuttunik malinnittoqarnerisok kommunit nakkutilliinerminnik qanoq aqqissuussissanersut pillugu nassuiaasoqarnissaanik Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq kissaateqarpoq.

9. Siunnersuummi piginnaatitaaffiit pillugit aalajangersakkat

Siunnersuutip akuersissutigineqarnissaata naatsorsuutigineqarnera aallaavigalugu siunnersuummi piginnaatitaaffiit amerlasuut atorluarniarlugit Naalakkersuisut maleruaqqusanik erseqqinnerusunik qaqugu aalajangersaalersaarnersut pillugu siunnersuutip matumani pineqartup aappassaneerneqarnissaanut suliassanut pilersaarummik pingaarnersiukkamik Naalakkersuisut saqqummiusseqqullugit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit qinnuigineqarput. Tamatumani assersuutigalugu pineqarpoq siunnersuummi nr. 6., tassani § 12, imm. 4-mi nakkutigineqarluni najugaqarfinni najugaqartussanik tigusisarnermi, aqutsinermi, ingerlatsinermi, aqqissuussinermi perorsaanikkullu sulinermi tunngaviumik malittarisassanik aalajangersaanissamat Naalakkersuisut periarfissinneqarlutik. Aammattaq tassunga atatillugu ilitsersuut iluarsisaaq qaqugu piariissanersoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit apeqqutigineqarpoq.

10. Ataatsimut isumaliutiginnineq

Innarluutilinnut tunngasut tiguneqarneranni aningaasaqarnikkut taarsiissuteqarnissaq pillugu KANUKOKA-mik isumaqatigiinniarnertit peqqussutissat siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa sioqqullugu naammassineqarnissaat naatsorsutigineqarsinnaanngimmat ajornartorsiutitut annertuutut isigineqartariaqarpoq. Illuatungeriit isumaqatigiissinnaanngippata Namminersorlutik Oqartussat ima inissisimaleratarsinnaapput suliassaqarfimmut aningaasanik suli nuussinngitsut suliassaqarfimmi oqartussaaffik kommuninut tunniunneqarluni. Tamanna pissutigalugu peqqussutip 1. juli 2010-mi atuutilereernissaa akuersissutigineqarpat tamanna kommunit isumaqatigiinniarnermi inissisimanerannut annertuumik ajoqutaasinnaavoq. Taamaalilluni piffissaliunneqartoq eqqarsaatigalugu kommunit isumaqatigiissuteqarnissamut tatineqartutut misigileratarsinnaapput, tamannalu kingusinnerusukkut ajoqutaasinnaavoq aammalu kommunit aningaasaqarneq pissutigalugu innarluutilinnut ikiorsiisarnerminnik apparitsiniartariaqarnerannik kinguneqarsinnaalluni.¹

Ataatsimut isigalugu siuliani oqaatigineqartut kingunerisaannik peqqussut aatsaat kingusinnerusukkut, soorlu assersuutigalugu 1. januar 2011-mi atuutsilersinneqartariaqarnerisooq Naalakkersuisut sukumiisumik isumaliutigisariaqarpat, taamaalinerani KANUKOKA-p Naalakkersuisullu akornanni isumaqatigiinniarnertit naammassineqarsimanissaat ilimagineqartariaqarluni. Ulloq 1. juli 2010 nallertinnagu Naalakkersuisut Aningaasaqarnermullu Ataatsimiititaliaq (assersuutigalugu aningaasaliissutit eqqarsaatigalugit) isumaqatigiissummik akuersinissamut angumersisinnaaqqullugit isumaqatigiinniarnertit KANUKOKA-millu isumaqatigiissuteqarnissap sapinngisamik *siusissukkut* naammassineqarsinnaanerit piviusorsiortuunersoq isumaliutigisanut ilanngunneqartariaqarpoq, taamaalilluni ulloq taanna oqartussaaffimmik tigusinissaminnut kommunini ingerlatsiviit piareersimasinnaaqqullugit. Tamatumani erseqqissaatigineqassaaq suliassaqarfimmi akisussaaffimmik tigusinissamut kommunit tamakkiisumik piareersimassammata, tassami taamaattoqanngippat tamanna innarluutilinnut pitsaanngitsumik kinguneqarsinnaammata.

Tamanna tunngavigalugu peqqussutissat siunnersuutip pingajussaaneerineqarnissaanut allannguutissatut siunnersuummik Naalakkersuisut saqqummiusseqqullugit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit qinnuigineqarput, tamatumalu kingorna peqqussutissat siunnersuummi § 2-mi aalajangersagaq allanngortinneqassalluni, taamaalillunilu piffissami erseqqinnerusumik aalajangerneqartumi; aammalu piffissami siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai pillugit KANUKOKA-p Naalakkersuisullu akornanni isumaqatigiissuteqarfiusumi; siunnersuutip ulloq atuutilerfissaa Naalakkersuisunit nalunaarutikkut aalajangersarneqarsinnaaqqullugu.

Taamaattumik Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap kissaatigilluinnarpaa aatsaat aningaasartassaanik KANUKOKA-mut isumaqatigiissuteqartoqareerneratigut akisussaaffik kommuninut tunniunneqassasoq.

¹ Inatsisilerinikkut aqutsinikkullu tunngavissarisat nalinginnaasut aallaavigalugit aningaasaqarnikkut mianerisassat eqqarsaatigalugit innuttaasut pisartagaqarnissamik pisinnaatitaaffinik pisortat killilersuisinnaannginnerat matumani apeqqutaavallaanngilaq.

Naggataarutaasumik oqaatigineqassaaq kommunit Naalackersuisullu isumaqatigiinniarnissaanni innarluutilinnik isumaginninnermut aningasartuutit kommunit akornanni agguataarnissaannut maanna najoqqutarisassap allanngortinneqarnissaa pillugu isumaqatigiinniartoqarsinnaassammat. Agguataarinermulli najoqqutarisassaq taanna illuatungeriit namminneq kisimik qulaajartariaqarpaat aammalu peqqussutissatut siunnersuummik matumani pineqartumik Inatsisartut suliarinninnerannut tamanna apeqqutaasussanngitsutut isigineqarmat.

11. Inassuteqaat

Siunnersuummik paasinnilluni matumani ilanngulugu allassimasutut aappassaaneerinissamut pingajussaaneerinissamullu allannguutissatut siunnersuummik Naalackersuisut saqqummiinissaat pillugu kaammattuuteqarluni siunnersuut akuerineqarnissaa Ilaqutariinnermut Ataatsimiittialiap inassutigaa.

Taama oqaasearluni Ilaqutariinnermut Ataatsimiittialiap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Debora Kleist
Siulittaasoq

Jane Petersen

Andreas Uldum

Ruth Heilmann

Knud Kristiansen